

עסקי ביטוח אשראי בישראל

החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל

I הקדמה

ביום 23.1.94 הגיעו עדי הממונה על הגבלים עסקיים (להלן: הממונה) שתי בקשות פטור מאישור הסדר כובל (להלן: בקשות הפטור), בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 (להלן: חוק ההגבלים). בקשת הפטור הראשונה (להלן: בקשה א') הינה בעניין הסדר כובל בין חברת NCM HOLDING V.N (להלן: NCM) לבין חברת הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ (להלן: הסנה), שביטוי הוא בסעיף 6 להסכם בין צדדים אלו מיום 10.1.94. בקשת הפטור השנייה (להלן: "בקשה ב") הינה בעניין הסדר כובל בין חברת אקורד חברה להשקעות מימון וניהול בע"מ ומספר אנשים פרטיים, שהינם: מר הרולד סימון, מר משה ויזל, מר יורם ליבוביץ, ד"ר יהודה גרינגרד וד"ר שאול יוטב (להלן: היזמים) לבין NCM. ההסדר הכובל שבבקשה ב' מבוטא בסעיף 8 להסכם בין היזמים לבין NCM מיום 10.1.94 (SCHEDULE D).

מהות הכבילה בין NCM לבין הסנה בהסדר הכובל שבבקשה א' עסקין באיסור לעסוק בביטוח אשראי בישראל בכל דרך שהיא, במישרין או בעקיפין, כאשר תקופת ההסדר הינה שנתיים מיום השלמת העסקה נשוא ההסכם בין NCM לבין הסנה מיום 10.1.94.

מהות הכבילה בין NCM לבין היזמים בהסדר הכובל שבבקשה ב' עסקין באיסור לעסוק בביטוח אשראי בישראל בכל דרך שהיא, במישרין או בעקיפין, למעט ביטוח אשראי על ידי NCM ביחד עם ביטוח חקלאי בע"מ. תקופת ההסדר הינה מיום חתימת ההסכם בין NCM לבין היזמים ועד לתום חמש שנים מהמועד בו יפקע תוקפו או עד לצום חמש שנים מהמועד בו יחדלו הצדדים מלהחזיק מניות בחברה הישראלית לביטוח אשראי, לפי המוקדם יותר.

בדקתי את הסוגייה הנדונה מבחינת גודלם של הצדדים בענף הביטוח ובתת ענף ביטוח האשראי. בחנתי את המתרחש בענפים אלו מבחינת מחירי המוצרים, איכות השרות והשפעת כניסת NCM במישרין לענף הביטוח בישראל, וזאת בעזרת כלכלן רשות ההגבלים העסקיים. במקביל לבקשות הפטור אישרתי ביום 22.2.94 את המיזוג בין החברה הישראלית לביטוח אשראי (ב.א.) בע"מ (להלן: החברה הישראלית) לבין NCM, כאשר העסקאות בעטיין נתבקש אישור המיזוג, הינן העסקאות בהן עוסקות בקשות הפטור.

בנוסף, הגיעה אלי המלצתו החיובית של המפקח על הביטוח שבמשרד האוצר לגבי בקשות הפטור. בהמלצתו טוען המפקח על הביטוח כי לא צפויה השפעה כלשהי של החלטת הבעלות על חלק החברה הישראלית בענף ביטוח אשראי ובוודאי לא על ענף הביטוח כולו. כמו כן, אין קושי מיוחד, מבחינת המפקח, בכניסה לתחום ביטוח אשראי.

בהמשך דברי אציג את הענף הרלוונטי מבחינת בקשות הפטור, תאור תמציתי של החברה הישראלית, NCM, העסקאות שנעשו במסגרת החברה הישראלית וצידוקים למתן הפטורים המבוקשים, וזאת לאחר שהשתכנעתי כי ההסדרים מגבילים באופן לא משמעותי את התחרות בענף הרלוונטי.

II. הענף הרלוונטי

הענף הרלוונטי לענייננו הוא ענף ביטוח האשראי, שהינו תת ענף במסגרת ענף הביטוח.

מהותו של ביטוח אשראי הינה כי עבור פרמיה מתאימה מהלקוח מבטחת אותו חברת הביטוח בביטוח שלפיו מובטח שבמידה והלקוח מקבל האשראי יפר את התחייבותו להחזיר את האשראי או לפרוע אותו, תחזיר או תפרע חברת הביטוח את האשראי במקומו.

III. העסקאות

במסגרת סעיף זה, אביא תאור תמציתי של החברה הישראלית ושל NCM. כמו כן אביא תאור קצר של העסקאות שנערכו ביום 10.1.94 ואשר עוסקות בשינוי אחזקות החברה הישראלית ובכניסת NCM לענף הביטוח בישראל.

א. החברה הישראלית

חברה זו הינה חברת ביטוח המייחדת פעילותה לביטוח אשראי. בעלי מניות החברה הינם: הסנה - 30%, הפניקס הישראלי חברה לביוח בע"מ (להלן: הפניקס) - 30%, היזמים - 36%, אביבה שטרייכמן, רון שטרייכמן ודפנה שטרייכמן (להלן: משפחת שטרייכמן) - 4%.

ב. NCM

NCM הינה חברה הולנדית לביטוח אשראי הנחשבת לאחד מענקי הביטוח בעולם. החברה אינה מנהלת עסקים בישראל, ואין לה עסקים בישראל, למעט אספקת ביטוח משנה לחברות ביטוח ישראליות כמקובל בענף הביטוח, ופעילות מוגבלת בביטוח אשראי עבור ביטוח חקלאי בע"מ, המסתכם בהיקף פרמיה שנתית של כ- 250,000 גילדן. בשנה החולפת ביטחה החברה בעולם משלוחים בשווי של כ- 80 מיליארד דולר וקיבלה הכנסות מפרמיות בשווי של כ- 400 מליון דולר.

ג. העסקאות:

ביום 10.1.94 נערכה עסקה משולבת הכוללת את ההסכמים הבאים:

1. הסכם בין הסנה לבין NCM, לפיו רוכשת NCM מהסנה את כל מניותיה בחברה הישראלית - 30%.
  2. הסכם בין הפניקס לבין היזמים, לפיו רוכשים היזמים את כל מניותיה של הפניקס בחברה הישראלית - 30%.
  3. הסכם בין היזמים לבין משפחת שטרייכמן, לפיו מוכרים היזמים למשפחת שטרייכמן מניות בחברה הישראלית, מתוך המניות הנרכשות על ידם מהפניקס, המהוות 5.98% בהון החברה הישראלית.
- לאחר עסקאות אלו יהיו האחזקות בחברה הישראלית כדלקמן: NCM - 30%, היזמים - 60.02%, משפחת שטרייכמן - 9.98%.
- בין היזמים לבין NCM נערך הסכם לפיו קיימת ל- NCM אפציה לרכוש מהיזמים מניות בחברה הישראלית כך שלאחר ביצוע האופציה תחזיק NCM ב- 51% מהון המניות של החברה הישראלית.

בגדר ההסכמים הנ"ל כלולות התחייבויות לאי תחרות כדלקמן:

1. על פי סעיף 6 להסכם בין הסנה לבין NCM, התחייבה הסנה לא לעסוק בישראל בביטוח אשראי בכל דרך שהיא, במישרין או בעקיפין, במשך שנתיים מיום השלמת העסקה על פי ההסכם.
2. על פי סעיף 8 להסכם בין היזמים לבין NCM (schedule d: shareholders Agreement) התחייבו הצדדים לא לעסוק בישראל בביטוח אשראי בכל דרך שהיא, במישרין או בעקיפין, מיום חתימת ההסכם ועד לתום חמש שנים מהמועד בו יפקע תוקפו או עד לתום חמש שנים מהמועד המוקדם יותר. הגבלה זו אינה מונעת מ- NCM לעסוק בביטוח אשראי עבור ביטוח חקלאי בע"מ.

IV. ההצדקה למתן הפטור

א. תניית אי התחרות, שהינה ההסדר הכובל שבבקשה א', הינה בין מוכר מניות בחברת ביטוח הסנה לקונה המניות - NCM. הסנה נתונה בתהליך של ניהול מורשה, והמכירה ל- NCM נעשית במסגרת חיסול עסקיה.

ב. תניית אי התחרות, שהינה ההסדר הכובל שבבקשה ב' בין NCM ובין היזמים, נקבעה במסגרת רכישת המניות בחברה הישראלית. ההתחייבות הינה בין בעלי המניות לאי תחרות בחברה שבבעלותם. הן היזמים והן NCM אינם עוסקים בביטוח אשראי בישראל, ומכאן שיאן בהתחייבות זו כדי להגביל את התחרות בענף ביטוח האשראי בישראל.

ג. כניסת NCM לענף ביטוח האשראי בישראל תגרום, כנראה, לכך שהיא תחל להתחרות בחברה לביטוח סיכוני סחר חוץ, גם בביטוחים מסחריים וגם בביטוחים פוליטיים.

V. סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, הגעתי לכלל החלטה ליתן לצדדים לבקשה א' ולצדדים לבקשה ב' פטור מאישור ההסדרים הכובלים שהוצגו לעיל.

הפטור לגבי בקשה א' יעמוד בתוקפו לתקופה של שלוש שנים, ואילו הפטור לגבי בקשה ב' יעמוד בתוקפו לתקופה של חמש שנים.

החלטתי זו נתונה לערר בפני בית להגבלים עסקיים על ידי ארגון צרכנים, איגוד עסקי או כל הרואה עצמו נפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

כמוכן תבחן החלטה זו על ידי במקרה של שינוי נסיבות מהותי, או במידה ויוצג לפני מידע שלא הובא לידיעתי ואשר יש בו כדי להקרין על הבקשה המאושרת בזאת.

ניתן היום 24 לפברואר 1994 בירושלים.

ד"ר יורם טורבוביץ

הממונה על ההגבלים העסקיים

\